★ Esperantopedia

Fusklapp i esperantogrammatik

Alla ändelser, pronomen, tabellord, affix och regler i esperantogrammatiken i kompakta tabeller.

Alfabet och uttal

Alfabetet har 28 bokstäver, var och en med ett ljud, och ingenting är stumt: a b c ĉ d e f g ĝ h ĥ i j ĵ k l m n o p r s ŝ t u ŭ v z. Bokstäverna q, w, x och y ingår inte.

Bokstav	IPA	Låter som
a e i o u	[a e i o u]	rena vokaler som i spanska eller italienska, utan glidning
c	[ts]	*ts* i engelskans ”cats”
ĉ	[tʃ]	*ch* i engelskans ”church” (inte svenskans tj-ljud)
g	[g]	*g* i ”gå”, alltid hårt, även före e och i
ĝ	[dʒ]	*j* i engelskans ”jam”
ĥ	[x]	*ch* i skotskans ”loch”
j	[j]	*j* i ”ja”
ĵ	[ʒ]	*s* i engelskans ”measure”
ŝ	[ʃ]	*sh* i engelskans ”she”
ŭ	[w]	*w* i engelskans ”how”
r	[r]	rullande eller slaget, som i spanska

Betoningen ligger på näst sista stavelsen: *fa-mi-LI-o* ”familj”, *es-pe-RAN-to*. Bokstäverna j och ŭ är inte vokaler, så *aj, ej, oj, uj, aŭ, eŭ* bildar en stavelse: *ho-DI-aŭ* ”i dag”.

Saknar du ĉ, ĝ, ŝ på tangentbordet? Skriv x-systemet (*cx, gx, sx, hx, jx, ux*). Fundamentos eget h-system är *ch, gh, sh, hh, jh, u*.

Ordändelser

Ändelse	Funktion	Exempel	Översättning
-o	substantiv	*libro*	”bok”
-a	adjektiv	*nova libro*	”ny bok”
-e	adverb	*bone*	”väl, bra”
-j	pluralis	*libroj*	”böcker”
-n	objekt, riktning, tid, mått	*Mi legas libron.*	”Jag läser en bok.”

Ändelse	Funktion	Exempel	Översättning
-i	infinitiv	*legi*	”läsa”
-as	presens	*mi legas*	”jag läser”
-is	preteritum	*mi legis*	”jag läste, jag har läst”
-os	futurum	*mi legos*	”jag ska läsa, jag kommer att läsa”
-us	konditionalis	*mi legus*	”jag skulle läsa”
-u	uppmaning, önskan	*legu!*	”läs!”

Ordning: ordklassändelse, sedan -j, sedan -n. Adjektiv kopierar substantivets -j och -n: *novajn librojn* ”nya böcker” (objekt).

Komparation: *pli granda ol* ”större än”, *la plej granda* ”den största”, *malpli* ”mindre”, *tiel granda kiel* ”lika stor som”.

Personliga och possessiva pronomen

Pronomen	Betydelse	Objekt (-n)	Possessivt (-a)
mi	jag	*min*	*mia* ”min, mitt, mina”
vi	du, ni	*vin*	*via* ”din, ditt, dina”
li	han	*lin*	*lia* ”hans”
ŝi	hon	*ŝin*	*ŝia* ”hennes”
ĝi	den, det (sak, djur, litet barn)	*ĝin*	*ĝia* ”dess”
ni	vi	*nin*	*nia* ”vår, vårt, våra”
ili	de	*ilin*	*ilia* ”deras”
oni	man	*onin* (sällsynt)	*onia* ”ens”
si	sig (själv)	*sin*	*sia* ”sin, sitt, sina”

Possessiva pronomen är adjektiv: *miaj libroj*, *mian libron*. Med *la* står de ensamma: *la mia* ”min”.

Si och *sia* syftar tillbaka på satsens subjekt, bara i tredje person: *Li lavas sin* ”Han tvättar sig”, *Li lavas lin* ”Han tvättar honom (en annan man)”.

Tabellord: de 45 orden

Fem inledningar och nio ändelser ger 45 ord. Läs varje ord som inledning plus ändelse: *neni-* + *-am* = *neniam* ”aldrig”.

Ändelse	ki- (fråga)	ti- (den där)	i- (någon)	ĉi- (varje)	neni- (ingen)
-o sak	**kio** vad	**tio** det där	**io** något	**ĉio** allt	**nenio** ingenting
-u person, en av flera	**kiu** vem, vilken	**tiu** den där	**iu** någon	**ĉiu** alla, var och en	**neniu** ingen
-a sort	**kia** vilken sorts	**tia** sådan	**ia** någon sorts	**ĉia** alla sorter	**nenia** ingen sorts
-e plats	**kie** var	**tie** där	**ie** någonstans	**ĉie** överallt	**nenie** ingenstans
-el sätt	**kiel** hur	**tiel** så	**iel** på något sätt	**ĉiel** på alla sätt	**neniel** på inget sätt
-am tid	**kiam** när	**tiam** då	**iam** någon gång	**ĉiam** alltid	**neniam** aldrig
-om mängd	**kiom** hur mycket	**tiom** så mycket	**iom** en del, lite	**ĉiom** allt	**neniom** ingenting alls
-al orsak	**kial** varför	**tial** därför	**ial** av någon anledning	**ĉial** av alla anledningar	**nenial** utan anledning
-es ägare	**kies** vems	**ties** den där personens	**ies** någons	**ĉies** allas	**nenies** ingens

-j och -n: ord på -u och -a tar båda (*kiujn, tian*), ord på -o tar -n (*kion*), ord på -e tar -n bara för riktning (*kien*), och resten ändras aldrig.

Fri att skriva ut, kopiera och dela under CC BY-SA 4.0. · Uppdaterad: 5 november 2026

Ordbildning

Ett ord är (prefix) + stam + (suffix) + ändelse: *mal·san·ul·ej·o* ”sjukhus” (motsats + frisk + person + plats + substantiv). I sammansättningar står huvudordet sist: *vapor·ŝip·o* ”ångfartyg” är en sorts fartyg. Varje affix är också en stam: *ejo* ”plats”, *ilo* ”verktyg”.

Officiella prefix

Prefix	Betydelse	Exempel
bo-	släkt genom giftermål	*bopatro* ”svärfar”
ĉef-	huvud-, överordnad	*ĉefurbo* ”huvudstad”
dis-	isär	*disdoni* ”dela ut”
ek-	början, plötslig handling	*ekdormi* ”somna”
eks-	förra, ex-	*eksedzo* ”exman”
ge-	båda könen	*gepatroj* ”föräldrar”
mal-	exakt motsats	*malbona* ”dålig”
mis-	fel	*miskompreni* ”missförstå”
pra-	ur-; en generation längre bort	*praavo* ”farfars eller morfars far”
re-	igen; tillbaka	*relegi* ”läsa om”

Officiella suffix

Suffix	Betydelse	Exempel
-aĉ-	förakt	*domaĉo* ”kyffe”
-ad-	varaktig eller upprepad handling	*legadi* ”läsa hela tiden”
-aĵ-	konkret sak	*trinkaĵo* ”dryck”
-an-	medlem, invånare	*klubano* ”klubbmedlem”
-ar-	samling	*vortaro* ”ordbok”
-ĉj-	manligt smeknamn	*Joĉjo* ”Janne”
-ebl-	som kan göras	*manĝebla* ”ätlig”
-ec-	egenskap	*beleco* ”skönhet”
-eg-	större, starkare	*domego* ”herrgård”
-ej-	plats för	*lernejo* ”skola”

Suffix	Betydelse	Exempel
-em-	benägenhet	*timema* ”rädd av sig”
-end-	som måste göras	*pagenda* ”som ska betalas”
-er-	en enhet av en massa	*monero* ”mynt”
-estr-	ledare	*urbestro* ”borgmästare”
-et-	mindre, svagare	*dometo* ”stuga”
-id-	avkomma	*katido* ”kattunge”
-ig-	få att, orsaka	*purigi* ”göra ren”
-iĝ-	bli	*ruĝiĝi* ”rodna”
-il-	verktyg	*tranĉilo* ”kniv”
-in-	kvinnlig	*patrino* ”mor”
-ind-	värd att	*leginda* ”värd att läsa”
-ing-	hållare	*kandelingo* ”ljusstake”
-ism-	lära, system	*komunismo* ”kommunism”
-ist-	yrkesutövare, anhängare	*instruisto* ”lärare”
-nj-	kvinnligt smeknamn	*panjo* ”mamma”
-obl-	multipel	*duobla* ”dubbel”
-on-	bråk	*duono* ”hälft”
-op-	grupp	*duope* ”två och två”
-uj-	behållare	*sukerujo* ”sockerskål”
-ul-	person med en egenskap	*riĉulo* ”rik person”
-um-	ingen fast betydelse	*plenumi* ”uppfylla”

Räkneord

Det finns tretton grundord, och de får varken -j eller -*n* (utom *unu* i betydelsen ”somliga”: *unuj … aliaj*): *nul* 0, *unu* 1, *du* 2, *tri* 3, *kvar* 4, *kvin* 5, *ses* 6, *sep* 7, *ok* 8, *naŭ* 9, *dek* 10, *cent* 100, *mil* 1 000. Tal som skrivs ihop multipliceras, tal som skrivs isär adderas.

Tal	Esperanto	Logik
12	*dek du*	10 + 2
20	*dudek*	2 × 10
23	*dudek tri*	2 × 10 + 3
1 987	*mil naŭcent okdek sep*	1 000 + 9 × 100 + 8 × 10 + 7
2 000	*du mil*	tusental skrivs isär
1 000 000	*unu miliono*	ett substantiv; *miliardo* är 10^9

Form	Betydelse	Exempel
-a	ordningstal	*unua* ”första”, *tria* ”tredje”, *dudek-unua* ”tjugoförsta”
-e	adverb	*unue* ”för det första”
-obl-	multipel	*duobla* ”dubbel”
-on-	bråk	*duono* ”hälft”, *kvarono* ”fjärdedel”
-op-	grupp	*duope* ”två och två”
po	var	*po tri* ”tre var”
fojo	gånger	*dufoje* ”två gånger”

Decimaltecknet är komma, som i svenskan: 3,5 är *tri komo kvin*.

De 16 reglerna i en mening vardera

De 16 reglerna i *Fundamento* (1905) är grammatikens officiella kärna.

1. **Artikel.** Bara den bestämda *la* finns; ingen obestämd artikel.
2. **Substantiv.** De slutar på -*o*, får -*j* i pluralis och -*n* som objekt; prepositioner ersätter andra kasus.
3. **Adjektiv.** De slutar på -*a*, böjs som sitt substantiv och kompareras med *pli*, *plej*, *ol*.
4. **Räkneord.** Grundtalen ändras aldrig; resten sätts ihop, med -*a*, -*obl*-, -*on*-, -*op*- och *po*.
5. **Pronomen.** *Mi*, *vi*, *li*, *ŝi*, *ĝi*, *si*, *ni*, *ili*, *oni*; -*a* ger possessiva, -*n* objektet.
6. **Verb.** De ändras aldrig efter person eller tal: -*as*, -*is*, -*os*, -*us*, -*u*, -*i*, sex particip, passiv med *esti*.
7. **Adverb.** De slutar på -*e* och kompareras som adjektiv.
8. **Prepositioner.** De följs av substantivets grundform.
9. **Läsning.** Varje ord läses som det skrivs.
10. **Betoning.** Den ligger på näst sista stavelsen.
11. **Sammansättningar.** Foga samman stammarna; huvudordet står sist.
12. **Negation.** Ett nekande ord per sats räcker.
13. **Riktning.** -*n* visar rörelse mot en plats: *kie – kien*.
14. **Je.** När ingen preposition passar, använd *je*, som inte har någon egen betydelse.
15. **Främmande ord.** Internationella ord får bara en form, med esperantostavning, och släktingar bildas med esperantoändelser.
16. **Apostrof.** Slut-o och *a* i *la* får utelämnas: *de l' mondo*.

Fri att skriva ut, kopiera och dela under CC BY-SA 4.0. · Uppdaterad: 5 november 2026